καὶ ὁ νόμος, τῆς παρανομίας. καὶ ἡ ἕξις, τῆς στερήσεως. ὑπὸ δὲ τὸ τῇ ἀξίᾳ πρότερον καὶ τὸ δυνάμει, τάττοιτ' ἂν τὰ τῶν τιμιωτέρων συγγενέστερα. ὡς τὸ ποσὸν τοῦ ποιοῦ προτάττοιτο ἄν. διότι τὸ μὲν ποσὸν, μέρος τῆς οὐσίας. τὸ δὲ ποιὸν, οὔ. ἔτι τὸ μὲν, μετέχει γενέσεως καὶ φθορᾶς, ὡς ὁ χρόνος. τὸ δὲ, οὔ, ὡς ὁ τόπος. καὶ τὸ μὲν, χωριστόν. τὸ δὲ, οὔ. ἄνευ μὲν γὰρ αἰσθήσεως εἶναι τὴν ψυχὴν, ἀδύνατον. ἄνευ δὲ ἐπιθυμίας εἶναι, δυνατόν. καὶ τὸ ἀμετρὲς τοῦ μετρίου. ἀρχῇ γὰρ ὁμοιότερον. ὥστε καὶ κύκλου τὸ κέντρον, καὶ τὸ μᾶλλον τοῦ προτέρου μετέχον. ὡς τὸ ἀΐδιον μὲν, τοῦ ἀγαθοῦ. τὸ φθαρτὸν δὲ, τοῦ κακοῦ. καὶ τὸ ἄρτιον δυάδος. τὸ δὲ περιττὸν, τριάδος. καὶ ἔτι τὸ μὲν, μηδενὸς χρόνου τινά. τὸ δὲ, οὐ μηδενός. οἷον σῶμα, κινήσεως καὶ χρόνου. ὑπὸ δὲ τὴν τάξιν, πρότερον εἴη κἂν τὸ τοῦ μεταξὺ πρότερον. ὕστερον δὲ, τὸ τοῦ μεταξὺ ὕστερον. ὑπὸ δὲ τοῖς ἀντιστρέφουσιν, ὡς αἰτιώδες, πρότερον ἂν εἴη τὸ στοιχεῖον. καὶ γὰρ αὖ καὶ τὸ μέρος τοῦ ὅλου, ὡς τὸ πεπερασμένον τοῦ ἀπείρου. καὶ θάτερον ἐκ θατέρου, οἷον ὁ χαλκὸς τοῦ ἀνδριάντος. ὑλικὸν γὰρ καὶ οὗτος αἴτιον. ὅτι δὲ καὶ αὐτὸ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ πρότερον καὶ ὕστερον εἶναι δυνατὸν, καὶ αὐτὸς ὁ στράτων ἐνεδείξατο τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, πρότερα καὶ ὕστερα ἀλλήλων δεικνύς.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΜΑ

Ἅμα δὲ λέγεται, ἕως τοῦ, ἁπλῶς δὲ ἅμα, ὧν ἡ γένεσις ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐστί. χρησάμενος καὶ τῷ ἅμα ἐν τοῖς περὶ τῶν πρός τι λόγοις, ἀκριβῶς καὶ περὶ αὐτοῦ προτίθεται διδάξαι. μετὰ τὸ πρότερον δὲ καὶ ὕστερον, τάττει τὸ ἅμα. διότι ἀντίκειται πρὸς ἐκεῖνα, ὡς δηλοῖ τὸ τῇ ἀποφάσει αὐτῶν δηλοῦσθαι. διὸ καὶ πρότερον τοῦ ἅμα σχεδὸν τοῖς ἀντιθέτοις ἐκείνων τρόποις καὶ κατὰ τάξιν πάσας ἀπηριθμήσατο τὴν αὐτήν. Πρῶτον μὲν γὰρ τίθησι καθ' ὃ ἁπλῶς καὶ κυριώτατα λέγεσθαι φησὶν ἅμα, ὧν ἡ γένεσις ἐν τῷ χρόνῳ ἐστί. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ κατὰ χρόνον πρότερον προέταξε, καθὸ πρεσβύτερον ἕτερον ἑτέρου καὶ παλαιότερον ἐλέγετο. ἁπλῶς δὲ καὶ κυρίως, καὶ τὸ ἅμα τοῦτο φησὶ λέγεσθαι, τὸ κατὰ χρόνον, ὡς ἐν τῇ χρήσει κατημαξευμένον. Δεύτερον δὲ σημαινόμενον τοῦ ἅμα τίθησιν, ὅπερ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ πέμπτῳ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου σημαινομένῳ ἀντέθηκεν ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ, ἦν μὴ ἀντιστρέφον κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν. καὶ ταύτῃ τὸ πρότερον εἶχε. τὸ δὲ, ἀντέστρεφε μὲν, ἀλλ' ὡς αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ ἦν ἡ ἀντιστροφή. καὶ ταύτῃ πάλιν τὸ μὲν, πρότερον ἦν. τὸ δὲ, ὕστερον. οὗτοι δὲ τοῦ ἅμα καθόσον μὲν ἀντιστρέφει, ἀντίκειται τῷ μὴ ἀντιστρέφοντι. καθόσον δὲ ὡς ἐξισαζόντων, ὡς αἰτίων καὶ αἰτιατῶν. ὡς ἔχει τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ. κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ ἅμα τὸ σημαινόμενον, τὰ πρός τι ἐλέγετο. καὶ γὰρ συνεισάγει καὶ συναναιρεῖ ἀεὶ ἄλληλα τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ. καὶ οὐδέτερον θατέρου αἴτιόν ἐστι. Τρίτον τοῦ ἅμα σημαινόμενον παραδίδωσιν, ἅμα λέγων τὰ ἐκ ταὐτοῦ γένους ἀντιδιῃρημένα ἀλλήλοις. ἀντιδιῃρῆσθαι δὲ λέγεται, τὰ κατὰ

τὴν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἀναφερόμενα. ἑνὸς γάρ ἐστιν ὅτε γένους πλείονες γίνονται διαιρέσεις. αἱ μὲν, καὶ ἰσοστοίχως. ὥσπερ ὅταν τῶν σωμάτων τὰ μὲν, θερμά. τὰ δὲ, ψυχρὰ λέγωμεν. καὶ τὰ μὲν, ἔμψυχα. τὰ δὲ, ἄψυχα. καὶ καλοῦσι ταύτας ἐπιδιαιρέσεις. αἱ δὲ, τὸ πρότερον ἔχουσαι καὶ ὕστερον. ὥσπερ ὅταν τὸ ἔμψυχον, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τὸ ζῷον διέλωμεν εἰς τὸ πτηνὸν καὶ τὸ χερσαῖον καὶ ἔνυδρον. καὶ καλοῦσι ταύτην τὴν τοῦ ζῴου ὑποδιαίρεσιν. ἀντιδιαίρεσις μέντοι ἐστὶν, ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν τομὴν γινομένη τῶν διαιρημάτων ἀντίθεσις. ὥστε τῷ μὲν ἐμψύχῳ τὸ ἄψυχον ἀντιδιῃρῆσθαι, ἐκ τῆς αὐτῆς γενομένης τομῆς. τῷ δὲ πτηνῷ, τὸ πεζὸν καὶ τὸ ἔνυδρον. καὶ ἕκαστον δὲ τούτων, εἰς εἴδη πάλιν τέμνεται. καὶ ἔσται κἀκεῖνα τὰ εἴδη ἅμα τῇ φύσει, ὡς ἀντιδιῃρημένα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους. οὐδεμία γὰρ αὐτῶν πρότερον ἢ ὕστερον θεωρεῖται, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαιρέσεων τὰ κατὰ τὴν πρώτην διαίρεσιν πρότερα ἦν τῶν κατὰ τὴν ὑστέραν. ὡς ἂν συναναιροῦντα μὲν, οὐ συναναιρούμενα δέ. καὶ συνεπιφερόμενα μὲν, μὴ συνεπιφέροντα δέ. ταυτὸν δὲ εἰπεῖν μὴ ἀντιστρέφοντα κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν. καὶ γὰρ ζῴου ὄντος, οὐ πάντως ἔνυδρον. ἐνύδρου δὲ ὄντος, πάντως ζῷον. καὶ ζῴου μὲν ἀναιρεθέντος, ἀναιρεῖται τὸ ἔνυδρον. ἐνύδρου δὲ ἀναιρουμένου, οὐκ ἀναιρεῖται τὸ ζῷον. τούτῳ δὴ τῷ ἅμα δοκεῖ μηδὲν ἀντικείμενον πρότερον καὶ ὕστερον παραδεδόσθαι. λέγει δὲ ὁ ἰάμβλιχος ἀντικεῖσθαι τούτῳ τὰ κατὰ προτέραν καὶ ὑστέραν γινόμενα διαίρεσιν. ὡς τὸ ἔμψυχον τὸ ἐκ τῆς προτέρας διαιρέσεως ληφθὲν, πρότερόν ἐστι τοῦ πτηνοῦ τοῦ ἐκ τῆς ὑστέρας διαιρέσεως. οὐδὲ γὰρ ἀντιστρέφει ταῦτα κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν. ὥστε καὶ τοῦτο τοῦ ἅμα τὸ σημαινόμενον τῷ δευτέρῳ ἀντίκειται τρόπῳ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου, ἐν ᾧ τὰ εἴδη καὶ τὰ γένη τέτακται. ὁ μέντοι ἰάμβλιχος τὸ ζῷον εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον διελὼν, καὶ τὸ ἄλογον εἰς πτηνὸν καὶ χερσαῖον καὶ ἔνυδρον, πρότερον τὸ λογικὸν τοῦ πτηνοῦ τίθησιν. οὕτω δέ φησι καὶ ἐπὶ τῶν ἀξιωμάτων. οἱ μὲν τὰ ἁπλᾶ καὶ οὐχ ἁπλᾶ διελόμενοι, εἰς τὸ ἅμα τὴν διαίρεσιν ἐποιήσαντο. οἱ δὲ εἰς τὰ ἁπλᾶ καὶ συνημμένα καὶ διεζευγμένα, οὐκ ὀρθῶς. τοῦ γὰρ οὐχ ἁπλοῦ τούτου καὶ ἁπλοῦ ἀντιδιῃρημένου, εἴδη ἐστὶ, τό, τε συνημμένον καὶ τὸ διεζευγμένον. δοκεῖ δέ φησι καὶ τῇ τάξει εἶναί τινα ἅμα τοῖς κατὰ τάξιν προτέροις καὶ ὑστέροις ἀντικείμενα, ὥσπερ τὰ ἰσότιμα καὶ ἰσάξια. κοινὰ ταῦτα ἐκ ταὐτοῦ γένους ἀντιδιῃρημένα κοινότερα ἅμα καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ τάξει εἰρηκέναι. μᾶλλον γὰρ τῇ τάξει ταῦτα ἅμα, ἤπερ τῇ φύσει, εἴγε τῇ φύσει ἅμα τὰ συνυπάρχοντα ἀλλήλοις καὶ συναναιρούμενα ὥσπερ ἔχει ἐπὶ τῶν πρός τι. οὐχ οὕτως δὲ ἔχει πρὸς ἄλληλα τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀντιδιῃρημένα. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι καὶ τὸ ἰσάξιον καὶ ἰσότιμον, οὐκ ἂν κατὰ τάξιν ἔχοι τὸ ἅμα. οὐδὲ γὰρ τὸ κατὰ τάξιν πρότερον καὶ ὕστερον, ἐν ἀξίας ἢ τιμῆς ὑπεροχῇ, καὶ ἐνδείᾳ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐλέγετο ἔχειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς τῆς θέσεως πρωτείοις. ὡς τὸ προοίμιον πρότερον ἐλέγετο τῆς διηγήσεως κατὰ τάξιν. τὸ δὲ ἰσάξιον καὶ ἰσότιμον, τῷ τετάρτῳ μᾶλλον τρόπῳ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου ἀντίκειται τῷ κατὰ τὸ βέλτιον καὶ τιμιώτερον. ὅπερ ὡς σαφὲς εἰκὸς ὑπὸ τοῦ ἀριστοτέλους παρεῖσθαι. τὰ δὲ κατὰ τάξιν, ἅμα εἴη ἂν τὰ τὴν αὐτὴν ἔχοντα θέσιν. ὡς τὰ πλείονα προοίμια ἅμα ἂν λέγοιτο προτετάχθαι τῆς διηγήσεως. καὶ ἔστι τίς καὶ ἐν αὐτοῖς τάξις. μήποτε δὲ τὰ

εἰρημένα ταῦτα, τῷ κατὰ τὴν τάξιν προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ ἀντίκειται. ἅτε καὶ ἰσοστοιχα ὄντα, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντα τάξιν. ὁ μὲν οὖν Ἰάμβλιχος λέγει, μήποτε δὲ τὸ ἅμα κυρίως οὐδὲ ἀνέχεται τάξεως. ἡ γὰρ τάξις ἐν διακρίσει. σημειωτέον δέ φησιν Ἰάμβλιχος, ὅτι ἐν παντὶ γένει δεῖ τινα ἀντιδιῃρῆσθαι εἴδη καὶ ἅμα εἶναι τῇ φύσει, ὃ οὐκ ἔστιν ἐν οἷς τὸ μέν, πρότερον ἐστί. τὸ δέ, ὕστερον. καὶ ὅτι τὸ πτηνὸν καὶ πεζὸν καὶ ἔνυδρον, εἴδη τοῦ ζώου ἐστίν. ἔστι δὲ ἅμα καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐγγινόμενα ἀλλήλων. ὥσπερ καὶ πρότερον καὶ ὕστερον ἐλέγετο κατὰ τόπον. τὰ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀγγείῳ ὄντα, ἅμα λέγομεν καὶ ὁμοῦ. τὸ δὲ ἅμα, τῷ ὁμοῦ ὡσαύτως λέγεται. Ἤδη ἅμα πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς φησιν Ὅμηρος. καὶ κεῖσθαι δὲ ἅμα φαμέν, τὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ κείμενα. καὶ οἰκεῖν ὁμοῦ, τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ οἰκοῦντας. καταχρῶνται δὲ τῷ ἅμα καὶ ἐπὶ τῶν κοινῇ τι πραττόντων. ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἅμα πολιτεύεσθαι. μήποτε δὲ οὐδὲν τούτων τῶν εἰρημένων ἅμα κυρίως δύναται λέγειν, εἰ μὴ ἄρα πλατικῶς. οὔτε γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ δύο σώματα εἶναι, οὔτε κεῖσθαι δυνατόν, ἵνα καὶ ἅμα λέγηται κυρίως. διὸ καὶ παρῆκεν αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέλης. ἐπισημαντέον δὲ καὶ τοῦτό φησιν Ἰάμβλιχος, ὅτι τῷ μὲν κατὰ χρόνον ἅμα ἀντιτίθεμεν τὸ κατὰ χρόνον πρότερον καὶ ὕστερον. τῷ δὲ τῷ κατὰ τόπον, ἀντιτίθεται τὸ χωρίς. διττὸν δὲ τοῦτο. τὸ μέν, ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ τόπῳ. τὸ δέ, καθ' ἕνα. ᾧ ἀντιτίθεται τὸ κοινῇ. οἱ βασανίσωμεν τοῦτο κοινῇ. οὔτε κατὰ τόπον, οὔτε κατὰ χρόνον τὸ κοινῇ λέγοντες, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν. μήποτε δὲ ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον κατὰ τόπον ἀφορίζεται. πρότερον μὲν καὶ κατὰ τόπον λέγων, τὸ τῇ ὡρισμένῃ ἀρχῇ κατὰ τόπον πλησιαίτερον. ὕστερον δέ, τὸ πορρώτερον, τὸ καὶ ἅμα κατὰ τόπον τῷ προτέρῳ τούτῳ καὶ ὑστέρῳ ἀντικείμενον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἅμα κατὰ τόπον, τὸ κατὰ τόπον χωρὶς ἀντικείμενον. ἐζήτει δέ τις ἀπορῶν διατί μὴ πάσας τούτου τις ἐπεξῆλθεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀρκεῖ λέγειν, ὅτι ὅσα πρὸς σαφήνειαν αὐτῷ τῶν φθασάντων ἥρμοττε, ταῦτα διώρθωσε τὰ περιττὰ παραλιμπάνων, διὰ τὸ τῆς εἰσαγωγῆς σύμμετρον. αὐτίκα τὸ ἅμα εἶναι τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀντιδιαιρούμενα ἀλλήλοις, εἰς κεῖνα ἔχει τὴν ἀναφορὰν τὴν ἑτέρων γενῶν, καὶ μὴ ὑπάλληλα τεταγμένων. καὶ ὅτι οὐδὲν μᾶλλον ἐν ταῖς οὐσίαις τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων οὐσίαι. καὶ τὸ ἀντιστρέφειν δὲ μὴ αἴτιον ὄντος θατέρου τῷ τοῦ πρός τι ἐλέγετο. ὅτε καὶ ἅμα αὐτὰ τῇ φύσει εἶναι ἔλεγε. διὸ καὶ νῦν τὸ ἅμα, διὰ τὸ ἅμα εἶναι τῇ φύσει ἐδίδαξεν ὡς οἰκεῖον τοῖς εἰρημένοις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

ΠΕΡΙ ΚΙΝΗΣΕΩΣ.

Κινήσεως δὲ ἔστιν εἴδη ἕξ. ἕως τούτου, ὥστε ἕτεραι ἂν εἶεν αἱ κινήσεις ἀλλήλων. ἐμνημόνευσε μὲν τῆς κινήσεως, καὶ ἐν τῷ περὶ τοῦ ποσοῦ λόγῳ. αἱ δὲ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν κατηγορίαι, οὕτως εἶχον συγγενῶς πρὸς τὴν κίνησιν, ὡς καὶ γένος ἀμφοῖν δοξάσαι τὴν κίνησιν, ὥστε τοῖς τυχοῦσι τῶν φιλοσόφων. εἰκότως οὖν καὶ περὶ κινήσεως διαλέγεται. τὰ εἴδη τῆς κινήσεως διαιρούμενος. τουτέστι τῆς μεταβολῆς. κοινότερον γὰρ κινήσεως εἶπεν, ἀντὶ τῆς μεταβολῆς. ἐπειδὴ